

Inzenden scores

Uiterlijk 28 mei de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school op de daartoe verstrekte optisch leesbare formulieren naar het Cito zenden.

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het eindexamenbesluit VWO/HAVO/MAVO/VBO. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de Regeling beoordeling centraal examen vastgesteld (CEVO-94-427 van september 1994) en bekendgemaakt in het Gele Katern van Uitleg, nr. 22a van 28 september 1994.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven en het procesverbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het procesverbaal en de regels voor het bepalen van de cijfers onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-Regeling van toepassing:

1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag of ieder kolon toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

2 Voor het antwoord op een vraag of de vertaling van een kolon worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel.

Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag of kolon is.

3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:

3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord of een kolon geheel juist is vertaald, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;

3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord of een kolon gedeeltelijk juist is vertaald, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel;

3.3 indien een antwoord op een open vraag of de vertaling van een kolon niet in het antwoordmodel voorkomt en dit antwoord of deze vertaling op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het antwoordmodel;

3.4 indien één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;

3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;

3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het antwoordmodel anders is aangegeven;

3.7 indien in het antwoordmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord;

3.8 indien in het antwoordmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

4 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een toets of in het antwoordmodel bij die toets een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof toets en antwoordmodel juist zijn.

Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO.

Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het antwoordmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.

5 Voor deze toets kunnen maximaal 100 scorepunten worden behaald.

Het aantal scorepunten is de som van:

- a. 10 scorepunten vooraf;
- b. het aantal voor de beantwoording van de vragen en voor de vertaling toegekende scorepunten;
- c. de extra scorepunten die zijn toegekend op grond van een beslissing van de CEVO.

6 Het cijfer van het centraal examen wordt verkregen door het aantal scorepunten te delen door het getal 10.

3 Vakspecifieke regels

Voor het vak Latijn VWO zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

1 Bij de beoordeling van een essayvraag geldt dat, indien het maximum aantal woorden is overschreden, hiervoor geen punt(en) in mindering wordt / worden gebracht.

2 Bij de beoordeling van de vertaling moet de score 0 worden toegekend indien in een kolom een zeer ernstige fout is gemaakt; deze score kan niet worden gecompenseerd door de juiste weergave van de rest van het kolom.

3 Indien bij de vertaling een aantekening is genegeerd en indien dit heeft geleid tot een onjuiste weergave van het desbetreffende tekstelement, één scorepunt / meerdere scorepunten in mindering brengen, afhankelijk van de zwaarte van de fout en het maximum van het desbetreffende kolom.

4.1 Antwoordmodel voor de vragen

Antwoorden	Deel-scores
Tekst 1	
Maximumscore 2	
1 ☐ iussos (lapides) (regel 399)	
Maximumscore 2	
2 ☐ In de Nederlandse vertaling staat dat de een de goddelijke raad niet vertrouwt, de ander wel. Bij Ovidius staat dat zij beiden weinig vertrouwen hebben in de goddelijke raad / de goddelijke raad wantrouwen.	<u>1</u> <u>1</u>
Maximumscore 2	
3 ☐ De vraag <i>sed t/m nocebit</i> wordt gesteld door / vanuit het perspectief van de personages uit het verhaal. De vraag <i>quis t/m vetustas</i> wordt gesteld door / vanuit het perspectief van de verteller.	<u>1</u> <u>1</u>

Maximumscore 2

- 4 De hardheid van de stenen waaruit de mensen zijn ontstaan verklaart hun (ge)hardheid. Of woorden van overeenkomstige strekking.

Tekst 2**Maximumscore 3**

- 5 Drie van de onderstaande antwoorden:
De lezer weet dat Pallas de godin van de wijsheid is, en dat zij dus allerm minst *mentis inops* / seniel is.
De lezer weet dat Pallas (maagd / ongehuwd is en) helemaal geen schoondochters of dochters heeft.
De lezer weet dat Pallas in werkelijkheid al aanwezig is.
De lezer weet dat een godin nooit te lang kan hebben geleefd, omdat zij onsterfelijk is.
Per goed antwoord 1 scorepunt toekennen.

Maximumscore 2

- 6 Deze mededeling heeft de functie de tegenstelling met Arachne aan te geven (die géén eerbied kent).

Maximumscore 2

- 7 c

Maximumscore 2

- 8 *subitus* (regel 46)

Maximumscore 2

- 9 Grammaticaal hoort *invita* bij *ora*, maar qua betekenis moet het met het subject van de voorafgaande zin / Arachne worden verbonden.

Maximumscore 2

- 10 Bij Ovidius neemt de godin de gedaante aan van een vrouw die door Arachne niet gekend wordt.
In de Ilias is de verschijning een vroegere dienaars van Helena.

11**Tekst 3****Maximumscore 2**

- 11 Het meervoud drukt uit dat Alcyone keer op keer / steeds weer aan de terugkeer van Ceyx denkt.
Niet goed rekenen: poëtische pluralis zonder nadere toelichting / *metri causa* / het meervoud geeft nadruk.

Maximumscore 2

- 12 (ut) *nullamque sibi praeferret* (regel 581)

Maximumscore 2

- 13 *inanes* (regel 576)

Maximumscore 1

- 14

Maximumscore 1

- 15 De opeenvolging van uitsluitend *dactyli* drukt het beweeglijke karakter / de rusteloze waakzaamheid van de honden (en ganzen) uit.

Maximumscore 2

- 16 Dat de persoon / god slaap de slaap uit zichzelf verdrijft / Dat de slaap zich uit zichzelf losmaakt.

Maximumscore 2

- 17 Iris spreekt Somnus aan als degene die de zorgen verdrijft en de vermoeide zielen rust brengt. Nu krijgt hij de opdracht een droom naar Alcyone te sturen die haar ongetwijfeld zeer zal verontrusten, zoals ook uit het vervolg van het verhaal blijkt. Of woorden van overeenkomstige strekking.

Tekst 4 en tekst 3**Maximumscore 2**

- 18 Alcyones droom was reeds werkelijkheid geworden (regel 1).
weduwe (regel 2)

11**Maximumscore 2**

- 19 Het gebruik van het imperfectum (ferebat, colebat, veniebat en optabat).

Algemeen**Maximumscore 3**

- 20 ■ A, B en C.

Per goed antwoord 1 scorepunt toekennen.

Maximumscore 3

- 21 Ovidius werd door Augustus naar Tomi verbannen. De reden van zijn verbanning is nooit helemaal duidelijk geworden; Ovidius zelf spreekt van een *error*, een vergissing die hij heeft gemaakt. Vanuit zijn verbanningsoord schreef hij zijn *Epistulae ex Ponto*. Of woorden van overeenkomstige strekking.

Afbeelding**Maximumscore 2**

- 22 De verandering van de Lycische boeren in kikkers.
Latona, Artemis en Apollo.

11

4.2 Antwoordmodel voor de vertaling

Op het formulier voor de corrector de scores per kolon invullen bij de nummers 23 tot en met 44.

NB Het vertalen van het narratieve praesens / praesens historicum met een Nederlandse verleden tijd dient niet fout gerekend te worden. Wanneer in kolon 27 t/m 36 en in kolon 41 het imperfectum, perfectum of plusquamperfectum met een tegenwoordige tijd worden vertaald, telkens 1 scorepunt in mindering brengen tot een maximum van 5 scorepunten.

Kolon 23**Maximumscore 2**

Frondebis arboreis et amara pascitur herba

Zij voedt zich met boombladeren en bitter kruid / gras

Niet fout rekenen: zij wordt gevoed

hij voedt haar

1

zij voedt hem

0

voorhoofd / gelaat

0

(met / door) bomen

0

beminnen

0

verbitterd (voedt zij zich)

0

het kruid wordt gevoed

0

Kolon 24**Maximumscore 2**

proque toro terrae, (kolon 25), incubat infelix

en in plaats van op een bed ligt de ongelukkige / zij ongelukkige op de grond,

het bed van de aarde

0

de aarde ligt

0

gaan liggen

1

bewaken

0

onvruchtbaar / noodlottig

0

Kolon 25**Maximumscore 2**

non semper gramen habenti,

die / terwijl die / hoewel die niet altijd gras / weide heeft,

Niet fout rekenen: planten / kruiden

zij hebben niet altijd gras

0

het gras houdt niet altijd

0

Kolon 26**Maximumscore 1**

limosaque flumina potat.

en zij drinkt (uit) (de) modderige rivier(en) / water(en).

en modderig drinkt zij

0

Antwoorden	Deel- scores
Kolon 27	
Maximumscore 3	
Illa etiam supplex Argo cum bracchia vellet tendere, (En) ook / zelfs toen zij smekend haar armen naar Argus wilde uitstrekken,	
Niet fout rekenen: wanneer	
Niet fout rekenen: de knieën buigend	
die smekeling	<u>2</u>
die Argus / Argo	<u>0</u>
die armen	<u>0</u>
de smekende Argus / Argo	<u>0</u>
naar Argus (i.p.v. Argus)	<u>2</u>
met Argus / Argo / de arm(en)	<u>0</u>
rukken / als het ware	<u>0</u>
naar Argus uitstrekke (vellet niet vertaald)	<u>0</u>
Kolon 28	
Maximumscore 2	
non habuit quae bracchia tenderet Argo. had zij geen armen om naar Argus uit te strekken / die zij kon uitstrekken naar Argus.	
die zij uitstrekke / zou uitstrekken naar Argus	<u>1</u>
die Argus / Argo uitstrekke	<u>0</u>
zich uitstrekken	<u>0</u>
Kolon 29	
Maximumscore 3	
Et conata queri En toen / wanneer zij probeerde te klagen	
Niet fout rekenen: nadat zij geprobeerd had	
ondernemingen / pogingen	<u>0</u>
vragen / zoeken / vernemen	<u>0</u>
beklaagd te worden	<u>0</u>
Kolon 30	
Maximumscore 1	
mugitus edidit ore bracht zij (een) geloei voort (uit / met haar mond) / kwam er geloei uit haar mond	
eten	<u>0</u>
bidden / kust	<u>0</u>
Kolon 31	
Maximumscore 1	
pertimuitque sonos (en) werd / was zij (zeer) bang van de geluiden / het geluid	
slaap	<u>0</u>

Antwoorden	Deel- scores
Kolon 32	
Maximumscore 2	
propriaque exterrita voce est. en werd / is zij verschrikt door haar eigen stem.	
door haar bijzondere stem	<u>1</u>
dicht(er) bij	<u>0</u>
meer vertrouwd	<u>0</u>
zij werd bijzonder verschrikt	<u>0</u>
de stem werd verschrikt	<u>0</u>
Kolon 33	
Maximumscore 1	
Venit et ad ripas, (kolon 34), Inachidas ripas, Zij kwam ook / En zij kwam bij / naar de oever(s), (kolon 34), de oever(s) van de Inachus,	
zij kwam naar de oever(s) en naar de oever(s) van de Inachus zeekust / strand	<u>0</u> <u>0</u>
Kolon 34	
Maximumscore 2	
ubi ludere saepe solebat, waar zij (vaak) placht te spelen / waar zij gewoon was (vaak) te spelen,	
wanneer, zodra	<u>0</u>
voor de gek houden	<u>0</u>
alleen zijn	<u>0</u>
waar spelen gewoon was	<u>0</u>
waar hij dikwijls placht te spelen	<u>0</u>
Kolon 35	
Maximumscore 3	
novaque ut conspexit in unda cornua, en toen / zodra zij de / haar nieuwe horens in het water / de golf / golven had gezien / zag,	
Niet fout rekenen: in haar nieuwe gedaante / nieuw / vernieuwd nieuw water	<u>0</u>
zo dikwijls als / telkens wanneer	<u>2</u>
zoals / opdat / zodat / hoewel / hoe ook	<u>0</u>
Kolon 36	
Maximumscore 3	
pertimuit seque exsternata refugit. werd / was zij (zeer) bang en vluchtte zij in paniek voor zichzelf.	
volgen	<u>0</u>
zij was bang voor zichzelf en vluchtte in paniek	<u>2</u>
zij was bang en vluchtte in paniek (se niet vertaald)	<u>1</u>
zij was bang voor hem / haar en vluchtte in paniek	<u>0</u>
zij was bang en vluchtte voor hem / haar in paniek	<u>0</u>

Antwoorden	Deel- scores
Kolon 37	
Maximumscore 3	
Naidēs ignorant, ignorat et Inachus ipse quae sit; De Naiaden weten niet en / ook / en ook Inachus zelf / en zelfs Inachus weet niet wie zij is;	
Niet fout rekenen: de Naiaden kennen haar niet en ook Inachus weet niet wie zij is	
zij kennen / zij kent de Naiaden niet	<u>0</u>
hij / zij kent / zij kennen Inachus niet	<u>0</u>
hij / zij weet (het) niet en Inachus zelf	<u>0</u>
haarzelf	<u>0</u>
dezelfde Inachus	<u>1</u>
zij weten het niet ... hij weet het niet: wie is zij?	<u>2</u>
wie zij kan / moge / zou / zou kunnen zijn	<u>2</u>
wat er is / dat zij het is	<u>1</u>
Kolon 38	
Maximumscore 2	
at illa patrem sequitur sequiturque sorores maar zij volgt haar / de vader en (zij volgt) haar / de zusters	
en	<u>1</u>
langs die weg	<u>0</u>
die vader	<u>0</u>
zijn / hun vader en zijn / hun zusters	<u>0</u>
zij wordt gevolgd	<u>0</u>
haar vader volgt haar	<u>0</u>
en de zusters volgen	<u>0</u>
Kolon 39	
Maximumscore 3	
et patitur tangi en zij laat zich aanraken / laat toe dat zij aangeraakt wordt	
open staan	<u>0</u>
zij verdraagt het aanraken	<u>2</u>
het aanraken wordt door haar verdragen	<u>1</u>
het aanraken wordt verdragen	<u>0</u>
er wordt verdragen dat zij wordt aangeraakt	<u>0</u>
zij verdraagt het aan te raken	<u>0</u>
zij raakt aan / ik heb aangeraakt	<u>0</u>
Kolon 40	
Maximumscore 3	
seque admirantibus offert. en zij biedt zich aan aan hen, die / terwijl zij (haar) bewonderen / zich (over haar) verwonderen.	
Niet fout rekenen: zij vertoont zich volgen	<u>0</u>
Indien ook in kolon 36, hier opnieuw aanrekenen.	
zij biedt (aan) hem / haar aan	<u>0</u>
die zich bewonderen	<u>0</u>
de bewonderaars bieden zich aan	<u>0</u>
zij / hij biedt zich verwonderd aan	<u>0</u>

Kolon 41**Maximumscore 2**

Decerptas senior porrexerat Inachus herbas;

De oude Inachus had (haar) geplukt gras toegestoken / stak (haar) toe / plukte gras en stak dat (haar) toe;

slag leveren / zich meten met
 besluiten / vaststellen / beslissen
 afnemen
 de oude stak Inachus gras toe
 oud gras

00000**Kolon 42****Maximumscore 1**

illa manus lambit

zij likt de / zijn hand(en)

die handen
 die hand likt
 hij likt die / haar hand(en)

000**Kolon 43****Maximumscore 2**

patriisque dat oscula palmis

(en) zij geeft kussen aan / kust de handpalm(en) / hand(en) van haar / de vader

vaderlijke kussen
 (de) vader geeft kussen
 zij geeft de vader kussen met haar handpalmen
 hij geeft kussen
 vaderland
 palmbomen / dadels / loten
 met vaderlijke hand(en)

0000000**Kolon 44****Maximumscore 1**

nec retinet lacrimas.

en zij kan haar tranen niet bedwingen / houdt haar tranen niet tegen.

maar niet
 huilend
 en hij kan zijn tranen niet bedwingen
 en zij kan zijn tranen niet tegenhouden

0000**Einde**